

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันการพัฒนาทางเทคโนโลยีช่วยให้องค์กรธุรกิจต่าง ๆ สามารถเข้าถึงความต้องการของผู้บริโภคได้ง่ายขึ้น อันเนื่องมาจากสื่อต่าง ๆ ที่มีการพัฒนาให้สามารถเพิ่มโอกาสในการประชาสัมพันธ์และเสนอทางเลือกให้แก่ผู้บริโภคได้มากขึ้น เช่น อินเทอร์เน็ต การโฆษณาผ่านสื่อหลายรูปแบบ โดยอุตสาหกรรมที่ได้รับผลโดยตรงจากการพัฒนาของเทคโนโลยี ก็คือ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ โดยในไตรมาสที่ 2 ปี 2545 ภาวะทั่วไปของอุตสาหกรรมนี้ของไทยปรับตัวเพิ่มขึ้นมากเมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน โดยดัชนีผลผลิตของกลุ่มอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้น 29.6% ภาวะการตลาดโดยรวมก็ปรับตัวดีขึ้นเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน แนวโน้มของอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ในไตรมาสที่ 3 ปี 2545 ยังคงอยู่ในภาวะของการเริ่มฟื้นตัว ซึ่งเป็นไปตามภาวะตลาดอิเล็กทรอนิกส์ของโลก¹

สำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้าประเภทถ่านไฟฉาย เป็นสินค้าที่มีความเกี่ยวข้องอย่างมากกับเทคโนโลยี เนื่องจากเป็นสินค้าประกอบกันกับเครื่องใช้อิเล็กทรอนิกส์ และยิ่งเครื่องใช้ประเภทนี้มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและหลากหลายมากขึ้นเท่าไร ถ่านไฟฉายก็ยิ่งต้องมีการพัฒนามากขึ้นตามไปด้วยเท่านั้น ประกอบกับอัตราการเติบโตของตลาดเครื่องใช้อิเล็กทรอนิกส์นี้มีการเติบโตอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง จึงส่งผลต่อการเติบโตของตลาดถ่านไฟฉายให้มากขึ้นตามไปด้วย ปัจจุบันถ่านไฟฉายที่มีจำหน่ายทั่วไปในท้องตลาดมี 5 ประเภท ได้แก่ ถ่านไฟฉายแบบธรรมดาทั่วไปหรือเรียกว่าถ่านแมงกานีส (Manganese) ถ่านอัลคาไลน์ (Alkaline) ถ่านลิเทียม (Lithium) ถ่านชาร์ต (Rechargeable) และถ่านเม็ดกระดุม (Button) โดยถ่านแต่ละชนิดจะมีหลายยี่ห้อ ได้แก่ เนชั่นเนล พานาโซนิค ม้าขาว เอเวอร์เรดี ซันโย แม็กเซลล์ เอนเนอร์จิเซอร์ ดูราเซลล์ และรีออคเก็ต เป็นต้น ซึ่งถ่านแมงกานีส ถ่านอัลคาไลน์ และถ่านชาร์ตมีลักษณะโดยทั่วไปเหมือนกัน ต่างกันเพียงกำลังไฟ ระยะเวลาการใช้งาน และราคา สำหรับถ่านลิเทียมและถ่านเม็ดกระดุมจะมีลักษณะที่แตกต่างออกไป ขึ้นอยู่กับเครื่องใช้อิเล็กทรอนิกส์ที่เฉพาะเจาะจง เช่น ถ่านลิเทียมจะใช้

¹ สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม. 2545. ภาวะอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ไตรมาสที่ 2 ปี 2545. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา:

http://www.oie.go.th/NewWeb/industrystatus_th.asp?Status_Type=0003 (9 กันยายน 2545).

กับกล้องถ่ายรูปบางรุ่น ถ่านเม็ดกระดุมจะใช้กับเครื่องคิดเลข นาฬิกาข้อมือ เป็นต้น โดยกลยุทธ์ที่บริษัทถ่านไฟฉายส่วนใหญ่นำมาใช้ คือ การแจกของแถมและลดราคาเมื่อซื้อถึงปริมาณหรือราคาที่กำหนด โดยของแถมบางอย่างที่แจกนี้ก็จะเป็นของที่จะต้องใช้อ่านไฟฉายในการใช้ เช่น รถกระป๋องไฟฉาย เป็นต้น การโฆษณาถึงความปลอดภัยและเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าของถ่านไฟฉาย เน้นถึงการไม่รั่วซึมของสารเคมีที่เป็นอันตราย รวมไปถึงการโฆษณาด้านกำลังไฟที่สามารถใช้ได้ยาวนาน²

ผู้ศึกษาคำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการจัดจำหน่ายถ่านไฟฉายในจังหวัดพิษณุโลกมานานกว่า 10 ปี ประกอบกับจังหวัดพิษณุโลกเป็นจังหวัดที่ความเจริญทางด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว และเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพสามารถที่จะพัฒนาต่อไปได้เรื่อย ๆ โดยเฉพาะในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเทศบาลนครพิษณุโลกระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2545 - 2549) ที่มีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาท้องถิ่นให้ครอบคลุมทุกด้าน ตั้งแต่ด้านเศรษฐกิจ จนถึงสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและการศึกษา ดังนั้นจึงเล็งเห็นความสามารถในการบริโภคสินค้าประเภทอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการเพิ่มขึ้นของการบริโภคถ่านไฟฉาย³

จากการสอบถามตัวแทนผู้ค้าส่งในจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ถ่านไฟฉายที่จำหน่ายในจังหวัดพิษณุโลกมีหลายประเภทและหลายยี่ห้อ โดยถ่านอัลคาไลน์เป็นถ่านประเภทที่มีการแข่งขันมากที่สุดระหว่างยี่ห้อพานาโซนิค เอนเนอร์จีเซอร์ และคูราเซลล์ และถ่านประเภทอื่นมียี่ห้อเนชั่นแนลและพานาโซนิคเป็นผู้นำตลาดอยู่ โดยผู้บริโภคสามารถซื้อถ่านไฟฉายต่าง ๆ ได้จากร้านขายของปลีกและส่งทั่วไป ห้างสรรพสินค้าและซูเปอร์สโตร์ เช่น โลตัส บิ๊กซี แม็คโคร ท็อปแลนด์อาเขต และท็อปแลนด์พลาซ่า และร้านสะดวกซื้อ เช่น เซเว่นอีเลฟเว่น เอเอ็มทีเอ็ม เป็นต้น โดยกลยุทธ์ที่ร้านค้าต่าง ๆ นำมาใช้มาจากบริษัทผู้ผลิตถ่านไฟฉายเป็นผู้กำหนดมาให้ ดังข้างต้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการซื้อถ่านไฟฉายของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก โดยจะทำการศึกษาด้านแมงกานีสและถ่านอัลคาไลน์ เนื่องจากได้รับข้อมูลจากตัวแทนผู้ค้าส่งในจังหวัดพิษณุโลกว่า ถ่านแมงกานีสเป็นถ่านที่มียอดขายมากที่สุด และถ่านอัลคาไลน์เป็นถ่านที่มีอัตราการเติบโตสูงที่สุด และมีแนวโน้มที่ผู้บริโภคจะใช้ถ่านประเภทนี้มากขึ้น อีกทั้งถ่านแมงกานีสและถ่านอัลคาไลน์ยังสามารถใช้ทดแทน

² บริษัท ชิว-เนชั่นแนล จำกัด. 2545. *Batteries*. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.panasonic-th.com/real/html> (31 สิงหาคม 2545).

³ เทศบาลนครพิษณุโลก. 2545. *แผนพัฒนาเทศบาลนครพิษณุโลกระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2545-2549)*. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.phsmun.go.th> (4 กันยายน 2545).

กันได้ และผู้ศึกษาทำธุรกิจทางด้านนี้อยู่แล้ว จึงต้องการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อกิจการของผู้ศึกษาเอง ผู้ประกอบการธุรกิจด้าน ไฟฉาย และผู้สนใจ เพื่อที่จะนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการวางแผนการตลาด และดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการซื้อถ่าน ไฟฉายของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก

ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. ทำให้ทราบปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการซื้อถ่าน ไฟฉายของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก
2. ทำให้ทราบถึงปัญหาที่ผู้ซื้อประสบในการซื้อถ่าน ไฟฉายในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก
3. ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ประกอบการในธุรกิจดังกล่าว เพื่อนำไปใช้วางแผนและปรับปรุงการตลาดให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด คือ เครื่องมือที่ต้องใช้ร่วมกันเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดเป้าหมายให้เกิดความพอใจสูงสุด ประกอบด้วย

- ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ คุณภาพของสินค้า ตรายี่ห้อของสินค้า ความหลากหลายของสินค้า ระยะเวลาการใช้งาน เทคโนโลยี การรับประกัน ความปลอดภัย (การป้องกันการรั่วซึม) และภาพพจน์และชื่อเสียงของร้าน

- ราคา ได้แก่ ราคา การสามารถชำระเงินโดยบัตรเครดิต

- สถานที่หรือช่องทางการจัดจำหน่าย ได้แก่ ท่าเลที่ตั้งที่โดดเด่น การจัดร้านค้า การบริการส่งของ

- การส่งเสริมการตลาด ได้แก่ การโฆษณาตามสื่อต่าง ๆ ส่วนลดพิเศษ การบริการของพนักงาน ของแถม การลดราคา การจับฉลากชิงโชค

ถ่านไฟฉาย คือ ถ่านที่ใช้กับเครื่องใช้อิเล็กทรอนิกส์ โดยจะทำการศึกษา 2 ประเภท ได้แก่

- ถ่านแมงกานีสหรือถ่านไฟฉายแบบธรรมดาที่พบโดยทั่วไป มีราคาถูกกว่าถ่านไฟฉายประเภทอื่น

- ถ่านอัลคาไลน์ มีลักษณะเหมือนถ่านแมงกานีส แต่มีราคาแพงกว่าและมีระยะเวลาการใช้งานนานกว่า เหมาะกับเครื่องใช้อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้กำลังไฟมาก

โดยไม่รวมถึงแบตเตอรี่มือถือ หรือแบตเตอรี่ขนาดใหญ่

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University